

שְׁכָנָה בּוּ יִדְעֵת דְּבָרִים נוֹגִים

חמישה שירים

מספרדית (קולומביה): יחזקאל רחמים

פורפיריו ברברה־חאקוב (Porfirio Barba-Jacob) הוא ככל הנראה המשורר הקולומביאני הנודע ביותר. זהו שם העט העיקרי של מי שנולד כמיגל אנחל אוסוריו בֶּנֶיטֶס בשנת 1883 בסנטה רוסה דה־אוסוס שבחבל אנטיוכיה, קולומביה. ברברה־חאקוב גדל בילדותו אצל סביו ולא החזיק בחייו בהשכלה רשמית רחבה. בבגרותו, אחרי תקופת עבודה קצרה כמורה, יצא לנדודים שהתפרשו מפרו ועד לארצות־הברית, והתרכזו בעיקר במרכז־אמריקה - במדינות כגואטמלה, הונדורס, קובה ומקסיקו. הוא חי חיי נדודים סוערים וחסרי־מנוח של "משורר מקולל" והומוסקסואל בוהמיין. פעמים מספר אולץ לעקור ממקום מושבו בשל כתיבתו המתנגחת במוסכמות. הוא מת בשנת 1942 במקסיקו, שבה בילה את מרבית חייו הבוגרים. "שיר החיים העמוקים" הוא יצירתו הידועה ביותר.

י"ר

שיר החיים העמוקים

"האדם יציר־שווא, משתנה ורוחש..."

מונטן

יֵשׁ יָמִים שְׂבָהֶם אֲנַחְנוּ כֹּה זָעִים, כָּל־כֶּף זָעִים,
כְּמוֹ עֲלֵעָלִים קְלִילִים הַנְּמָסְרִים לְרוּחַ וְלֵיד הַגּוֹרֵל.
אוּלֵי מִתַּחַת לְשָׁמַיִם אַחֲרִים מְחַיֶּכֶת תְּהִלָּה,
וְהַחַיִּים צְלוּלִים וְרוּחֵשִׁים, פְּקוּחִים כְּמוֹ טְרַמְיֵנֵל.

וְיֵשׁ יָמִים שְׂבָהֶם אֲנַחְנוּ כֹּה פּוֹרְיִים, כָּל־כֶּף פּוֹרְיִים,
כְּמוֹ שְׁדוֹת הַסֶּפֶר בְּאַפְרִיל, הַנִּרְעָדִים מֵרֵב תְּשׁוּקָה;
תַּחַת שְׁפִיעַתֶּם הַמְזֵהֶינָה שֶׁל מְמָטְרִים רוּחָנִיִּים
מְלַבְּלֶבֶת הַנְּשָׂמָה לִיעֲרוֹת שֶׁל אֲשֻׁלְיָה זָכָה.

יֵישׁ יָמִים שְׁבָהֶם אֲנַחְנוּ כֹּה רוֹגְעִים, כָּל־כֶּךָ רוֹגְעִים...
יְלָדוֹת לוֹטָה בְּדַמְדוּמִים! לְגוֹנוֹת שֶׁל סִפִּיר!
עַד שֶׁמִּשְׁפָּט, נִגּוֹן, אוֹ הֵר, צִפּוֹר בְּמַעוֹפָה...
אֶפְלוּ הַקְּשָׁיִים עֲצָמָם מְעוֹרְרִים חֵיוֹךְ וְשִׁיר.

יֵישׁ יָמִים שְׁבָהֶם אֲנַחְנוּ כֹּה נִקְלִים, כָּל־כֶּךָ נִקְלִים,
כְּמוֹ קֶרְבִּים אֶפְלִים שֶׁל אֶבֶן צוּר שֶׁחָרָה.
הַלִּילָה מִפְתִּיעֵנוּ בְּהַמוֹנֵי מְנוֹרוֹתָיו,
בְּרֻצָּד מְטַבְּעוֹת אָנוּ שׁוֹקְלִים אֶת הַטּוֹב וְאֶת הָרַע.

יֵישׁ יָמִים שְׁבָהֶם אֲנַחְנוּ כֹּה חֲשֻׁקְנִיִּים, כָּל־כֶּךָ חֲשֻׁקְנִיִּים,
שְׁנֵשׂאֲפִים לְשׂוֹא מִבְּשָׂרָה שֶׁל אִשָּׁה;
אֲחֵרֵי הַדּוּק הַמֹּתֵן, בְּחֶלֶף לְטוֹף הַשָּׂד,
עִגְלוּלִיּוֹת שֶׁל פְּרִי שׁוֹב מְרִטִיטָה אֶל הָעֵדֶר-בוֹשָׂה.

יֵישׁ יָמִים שְׁבָהֶם אֲנַחְנוּ כֹּה נוֹגִים, כָּל־כֶּךָ נוֹגִים,
כְּמוֹ בְּלִילוֹת הַנוֹגִים אֲנָקוֹת חֲרֶשֶׁת הָאֲרָנִים:
אוֹ אִז הַנְּשָׂמָה גּוֹנַחַת תַּחַת צַעַר הָעוֹלָם,
וְאֵין מָה שֶׁיִּכּוֹל לְנַחֲמֵנוּ, אֶפְלוּ אֱלֹהִים.

אֶךְ יֵשׁ גַּם, הוּ אֲדָמָה! יוֹם... וְעוֹד יוֹם... וְיוֹם
שָׁבוּ אָנוּ מְרִימִים עֵגֶן בְּלִי שׁוֹם רְצוֹן לְחֹזֵר;
יוֹם שָׁבוּ סוֹחֲפוֹת רוּחוֹת הַכְּרַחֲיוֹת...
יוֹם שָׁבוּ אֵין עוֹד דְּבַר שֶׁבְּכַחוֹ אֲתָנוּ לְעֶצֶר!

עתיד

אָמַר בְּשֵׁעָה שְׁאַמוּת... (וְהַיּוֹם עוֹד רְחוֹק!):
יְהִיר וְנִקְלָה וְהוֹלִל, אִישׁ אֶל סַעַר שְׁלוֹחַ,
רָעַב לְעוֹלָם בְּחַיּוֹת עֶלְפוֹנוֹ,
הוּא הָיָה לְהִבָּה מִתְלַקַּחַת בְּרוּחַ...

חוֹשְׁנֵי וְעֵצָב נִדְד בְּאֵי אַמְרִיקָה שְׁלוֹ;
יַעַר אֲרָנִים בְּהוֹנְדוֹרְס חִזֵּק בּוֹ נְשִׁימָה כְּמַפּוּחַ;
הֶאֱדָמָה הַמְּקִסְקִינִית נְטֻעָה בּוֹ אֶת הַמְּרָד, הַחֲרוּת,
הֶעֱצָמָה... וְהוּא הָיָה לְהִבָּה מִתְלַקַּחַת בְּרוּחַ.

מִמְעַמְקִים אֵין־חֶקֶר הָעֶפִּיל לְכוֹכְבִּים;
כָּאֵב אֲדִיר חֲסֵר־פָּנִים רִטֵּט מִמְבֹּטָאוֹ הַמוֹזָר,
הָיָה חֶכֶם בְּתַהוֹמוֹתָיו וְעָנּוּ, כֹּה עָנּוּ –
הֵן לְהִבְנֵת יוֹצֵאת אֶל הַרוּחַ הַיָּא שׁוֹם־דְּבָר...

וְשִׁכְנָה בּוֹ יְדִיעַת דְּבָרִים נוֹגִים, כֹּה עֲמָקִים וּמְמִיתִים,
שְׁמִיתָרִים אֲנוּשִׁיִּים מְעוֹלָם לֹא הִבְהִירוּ אֶת קִרְבָּה,
אִישׁ לֹא הִבִּין אֶת קִינְתוֹ הַטְּרָגִית, הוּא הָיָה
לְהִבָּה מִתְלַקַּחַת בְּרוּחַ, וְהַרוּחַ כִּבְתָּה אֶת הַלְּהִבָּה.

דָּבַר אֵינִי דוֹרֵשׁ מִן הַכַּחוֹת הַמִּיטִיבִים
אֲבָל מֵעֵלְתִי כְּבָר לְבִדָּה הַבִּינָה.
הֵן דֵּי הֵיָה לִי לְהַקְשִׁיב לְרַחֵשׁ הַנִּצְחִי
שֶׁקוֹנֵכֶיהָ שֶׁל יָם בְּתוֹךְ אֲזוּנֵי הַטְּמִינָה.

עַל יִצּוּעַ קֶשֶׁה חוֹלֵם חֵלֹם רַךְ;
וּבִטְרֵם בּוֹא אֹר, עוֹד עֵרוֹת תַּחֲוִשׁוֹתַי
לְהַבְחִין בְּצַל הַזּוֹחַל, הַנִּשְׁכָּח,
הַמְּפַעֵם אֶל הַיּוֹת, בְּבִלִי-דַעַת מִתִּי...

לְתַקֵּן יְרִיעוֹת חֲנוּתֵי הַנּוֹדֶדֶת
כְּשִׁצּוֹקִים חֲרוּכִים מְצַדְדִי
בְּמָקוֹם שֶׁנִּשְׁמִימַת מִסְתַּוְרִין בּוֹ נוֹשֶׁבֶת;

וְתַחַת מְסַפְרִים מִבְּשָׂרֵי-טוֹבוֹתַי,
בְּבִדְיוֹת עֲצוּמָה וּמִתְרַחֶכֶת,
מִבְּעִיר אֶת יִצִּירְתִּי וּמִשְׁקָה אֶת חֲטָאִי.

בְּקִשְׁתִּי שִׁיר נִשְׁגָּב שִׁיחַם בְּמִתִּיקוֹתוֹ
לְחַיֵּי הַגָּסִים, הַעֲמוּמִים, חַיֵּי עֶצֶב.
הוּא נִתֵּן לִי עֲפֹרֹנֵי קוֹסֶם בְּצִיּוּצוֹ...
אֲנִי רְצִיתִי אֶלְפָּה!

בְּקִשְׁתִּי דְגָמָה שֶׁל קֶצֶב בּוֹטָח
אֶתָּה אוֹכֵל לְמִשְׁלַח בְּחִשְׁקֵי הַמְּסַכֵּן.
הוּא נִתֵּן לִי פִלְגֵי-מַיִם, מְלִמּוּל-לִילִי קוֹלֵחַ...
אֲנִי רְצִיתִי אֶת הַיָּם!

בְּקִשְׁתִּי מְדוּרָה שֶׁל לֵהֵט לֹא-נִכְחָד
שֶׁתַּעֲטֹף אֶת כָּל חֲלוּמוֹתַי בְּחֶמָה.
הוּא נִתֵּן לִי גַחְלִילִית שְׁזוּהָרָה נִפְסָד –
אֲנִי רְצִיתִי אֶת הַשְּׂמֶשׁ עֲצָמָה!

הַחַיִּים כֹּה סִתְּמִיִּים, דַּחְפֵי שְׁלֵי חֲסָרֵי-תוֹחֶלֶת,
תְּכַלֵּת אֶפְרִיל, גֵּן עֵדֶן אֶפּוֹף יִרְקוֹת...
הוּ, מְדַרְיָה נִקְלָה שֶׁל מִסַּע הַלֵּיל,
אֲנִי רוֹצֶה לְמוֹת!

המראָה

השם שלי? יש לי הרבה: שיר, טרוף, כסופים.
מה עשיתי? ראיתי צפור חוצה דמדומים, חותכת שחקים...
חפשתי אחר עקבותיה וחיכתי בכי,
הזמן לא היה אלא דחפי המאלפים.

הסינתזה? אין לדעת. יום אחד עוד אפרה את העדן
שבו אזרע. אדון אף-אחד. סתם איש. משגע. שום-דבר.

צללית טורדנית וחולפת.
שנאה. צרחה. כלום. אפס.

הו בוז וטינה וחמה וסערות גסות!
החיים עטורים בקשת של שמשות...